

среднего цитохимического коэффициента в 1,5–2 раза ниже нормы на весь период исследований. В опытных группах крыс, у которых инфицированные лучевые язвы обрабатывали методом ФДТ с красным светом, активность МПО повышалась уже с 7-х суток и в этот период даже превышала нормальные показатели (на 15%, $P < 0,05$). В дальнейшем активность фермента восстанавливалась до нормы и сохранялась на этом уровне до конца эксперимента.

Следует отметить, что снижение активности МПО у животных с локальным рентгеновским облучением коррелировало с развитием у них умеренной лейкопении. Присоединение добавочного патогенного фактора в виде микробной инфекции хотя и не усугубляло уровень лейкопении, но вызывало дополнительный расход антимикробного ферментативного резерва нейтрофилов.

Применение фотодинамической терапии с красным светом не только приводило к уничтожению внесенных в рану микроорганизмов, не только повышало количество лейкоцитов в крови, но и стимулировало в них синтез антимикробных агентов, в том числе МПО, то есть оказывало большую поддержку эндогенным антимикробным механизмам облученных крыс.

Выводы. Таким образом, применение фотодинамической терапии по разработанной схеме способствует восстановлению ферментативных антимикробных систем лейкоцитов.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДУ ФОТОДИНАМІЧНОЇ ТЕРАПІЇ ІЗ МОДУЛЬОВАНИМ РЕЖИМОМ ЛАЗЕРНОГО ОПРОМІНЮВАННЯ

¹Холін В.В., ¹Чепурна О.М., ²Штонь І.О., ³Войцехович В.С., ⁴Павлов С.В.

¹ПМВП «Фотоніка Плюс», м. Черкаси, Україна;

²Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р.Є.Кавецького НАН України,
м. Київ, Україна;

³Інститут фізики НАН України, м. Київ, Україна;

⁴Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна

Вступ. Фотодинамічна терапія (ФДТ) є одним із малотравматичних методів лікування онкологічних захворювань та може використовуватися в якості альтернативи або в поєднанні зі звичайними засобами лікування. Серед різноманітних лікувально-діагностичних методів ФДТ займає особливе місце, знаходячись на межі між руйнівним впливом потужного лазерного випромінювання на пухлини та методами неруйнівної дії, що спрямовані на досягнення позитивного впливу на різні регуляторно-відновні процеси в організмі.

Мета роботи. Традиційно пухлину опромінюють розфокусованим лазерним випромінюванням в неперервному режимі, одночасно охоплюючи всю площу пухлини. Щільність потужності повинна відповідати вимогам

лікувальної ефективності процедури ФДТ (від 0,1 до 2 Вт/см² для дерматології). Успішність ФДТ критично залежить не тільки від обраної дози лазерного випромінювання, але і від вмісту в пухлинній тканині фотосенсибілізатора (ФС) і молекулярного кисню. Після впливу світла концентрація молекулярного кисню в пухлині падає через його взаємодію з ФС і утворення синглетного кисню, який є одним із основних чинників для руйнування пухлинних клітин. Відновлення концентрації молекулярного кисню (і ФС) в тканинах залежить від циркуляції крові в цій області і вимагає деякого часу, протягом якого подальше опромінення пухлини не має сенсу, або призводить до вигорання ФС без досягнення бажаного лікувального ефекту. Отже, існує потреба в розробці таких схем опромінення, які дозволили б забезпечити постійне оновлення критичних концентрацій активних агентів ФДТ в процесі руйнування пухлини.

Матеріали та методи. У роботі ми пропонуємо модифікацію процедури ФДТ з використанням модульованого лазерного випромінювання. Для реалізації запропонованого методу був застосований напівпровідниковий лазерний прилад «Ліка-хірург М» (виробництва ПМВП «Фотоніка Плюс», м. Черкаси) із довжиною хвилі випромінювання терапевтичного лазера 660 нм, потужністю 1 Вт. Прилад може модулювати лазерне випромінювання з різною тривалістю імпульсу (0,05-2,5 секунд), окремо регулюючи тривалість паузи (0,05-1 секунд). Як недолік методу слід відзначити збільшення часу процедури.

Для того, щоб перевірити ефективність запропонованого нами режиму опромінення пухлини, ми провели серію експериментів *in vivo.*, порівнявши ефективність ФДТ з використанням звичайного безперервного лазерного опромінення пухлин та модульованого режиму. В якості модельного об'єкту в експериментах використовували мишей лінії С₅₇ В1/6 з перещепленою в подушечку задньої кінцівки карциномою легень Льюїс. За годину до лазерного опромінення мишам внутрішньовенно вводили ФС фотолон у концентрації 10 мг/кг.

Пухлини були опромінені із використанням модульованого (з інтервалами – 1 секунда лазерне опромінення і 1 секунда пауза) або безперервного режимів розфокусованим лазерним променем так, щоб він опромінював пухлину з невеликим перекриттям. Обидві схеми були зрівняні по довжині хвилі (660 нм), щільності потужності світла (50 мВт/см²) і загальному часу експозиції (30 хвилин). Щільність дози енергії випромінювання, отримана пухлиною у безперервному режимі, становила 150 Дж/см², а в модульованому режимі - 45 Дж/см².

Після ФДТ пухлини вимірювалися кожні 2-3 дні. Кожна точка на кривій є середній об'єм пухлини (в перерахунку на об'єм еліпсоїда) у тварин дослідних і контрольних груп (n = 5). Результати обробки представлені на рис. 1. Як видно на ньому, обидві схеми лікування призводили до пригнічення росту експериментальних пухлин. На 8-й день після терапії опромінені пухлини відрізнялися за розміром від контрольної групи. На 17-й день рівень інгібування росту пухлин в групах із модульованим або безперервним опроміненням становив 51% і 33%, відповідно. Таким чином,

отримані результати лікування були кращими в першому випадку, хоча доза енергії лазерного світла з модульованим режимом була в рази менше.

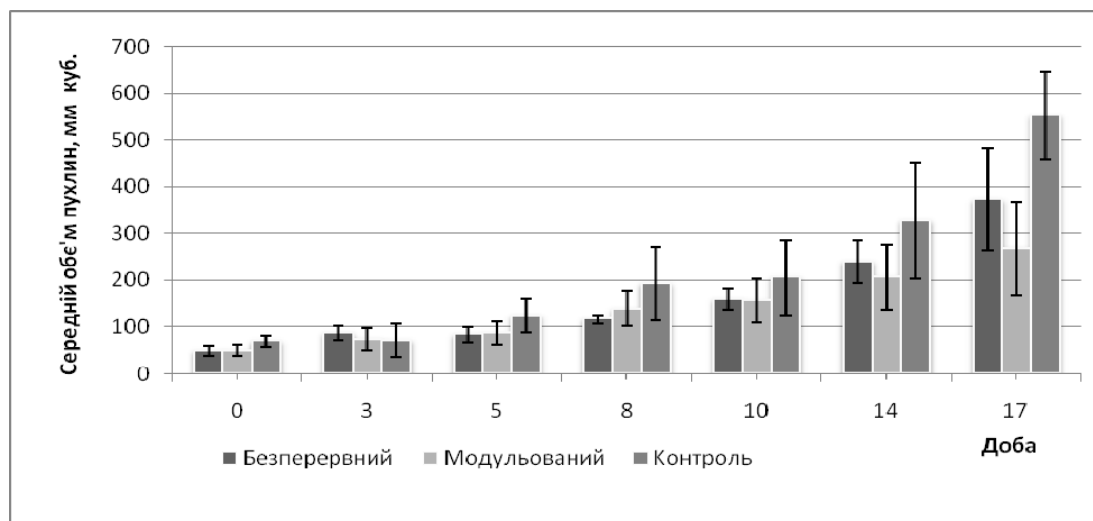

Рис. 1. Динаміка росту карциноми легень Льюїс після ФДТ за різних режимів

Висновок. Експериментальна перевірка *in vivo* на моделі пухлини ефективності ФДТ із використанням модульованого лазерного випромінювання показала, що ступінь пригнічення росту пухлини при цьому режимі опромінення був вищий порівняно із безперервним лазерним випромінюванням, в той час як застосована доза енергії світла була значно зниженою. Перспективною є розробка додаткової системи моніторингу вмісту кисню в тканинах, що дозволить, крім оптимізації режиму опромінення, визначати зокрема ступінь пошкодження судин пухлини та ефективності ФДТ в цілому.

ТЕПЛОВЫЕ И НЕТЕПЛОВЫЕ ЭФФЕКТЫ НИЗКОИНТЕНСИВНОГО ОПТИЧЕСКОГО ИЗЛУЧЕНИЯ IN VIVO

Кизилова Н.Н., Коробов А.М.

Харьковский национальный университет имени В.Н.Каразина,
Харьков, Украина

Низкоинтенсивное оптическое излучение (ОИ) при действии на биологические ткани *in vivo* оказывает как прямое тепловое воздействие, связанное с поглощением тепловой энергии источника излучения, так и специфическое нетепловое действие [1,2]. Поглощение энергии, конвективный и диффузионный теплоперенос в тканях хорошо описываются уравнением Пеннесса переноса тепла в биологических тканях [3,4]